

# PRESES APSKATS

Sagatavoja:  
Uzziņu un informācijas centrs  
Latvijas Nacionālā bibliotēka

28-03-2024

Preses apskatā lasiet: par Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības projekta "Iedvesmas bibliotēka" īstenošanu Valgundes bibliotēkā; par LNB kustības "Restarts lasīšanai" uzsākšanu lasītprasmes veicināšanai Latvijā; par Rekovas bibliotēkas lasītāju iesaistīšanos LNB "Nacionālās skaļās lasīšanas sacensībās"; interviju ar LNB padomnieku arhitektūras un kultūrpolitikas jautājumos Jāni Dripi; par Ogres Centrālās bibliotēkas pakalpojumiem un interjeru; interviju ar Vecumu bibliotēkas vadītāju Aiju Locāni; u.c. Latvijas bibliotēku aktualitātes.

*Preses apskatā iekļauti raksti no Latvijas centrālajiem un reģionālajiem laikrakstiem.*

# Iedvesmas bibliotēka Valgundē

**Valgundes pagasta Valgundes bibliotēkā projektā "Iedvesmas bibliotēka" izveidota lasīšanas telpa jauniešiem. Idejas īstenošanā iesaistījās arī paši jaunieši, un lasīšanas dizains radīts pēc valgundnieces Amandas Bulas skices sadarbībā ar projekta ekspertu arhitektu Daini Bērziņu.**

"Iedvesmas bibliotēka" ir sabiedriski nozīmīgs ilgtermiņa projekts, ko Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalsta biedrība uzsāka 2021. gadā, lai atbalstītu un dotu iespēju Latvijas bibliotēkām īstenot idejas par laikmetīgu un pievilcīgu bibliotēku vidi. Katru gadu projektā piedalās trīs līdz piecas bibliotēkas, kas ar biedrības ziedotāju atbalstu un pašvaldību līdzfinansējumu piedzīvo pozitīvas pārmaiņas. 2022. gadā projektā tika izraudzīta arī Valgundes bibliotēka ar ideju par aicinošu un funkcionālu jauniešu telpas iekārtojumu.

"Valgundes bibliotēka atrodas Valgundes pagasta Tautas namā, kas 2022. gada rudenī tika nodots ekspluatācijā pēc ēkas renovācijas. Tajā lasītājiem pieejami daudzveidīgi bibliotekārie un informācijas pakalpojumi. Prieks, ka kopā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku varējām Valgundes bibliotēkā izveidot jaunu lasīšanas iekārtojumu, kas piemērots dažāda vecuma bērniem un jauniešiem. Pieejamas zonas radošam nodarbībām, mācībām, galda spēlēm, atpūtai un klusajai lasīšanai,"



stāsta Jelgavas novada Kultūras pārvaldes vadītāja Anita Liekna.

No Latvijā ražota ekoloģiska finiera tapusi daudzfunkcionāla bibliotēkas mēbele ar plauktiem grāmatām un galda spēlēm, lasīšanas nišu un vietu radošo darbu izstādēm. Materiālu tās izgatavošanai ziedoja AS "Latvijas finieris" struktūrvienība AS "Rīga Wood Baltic".

LNB Atbalsta biedrības direktore Karina Pētersone: "Valgundes bibliotēkas ideja mūs uzrunāja tās aktīvo jauniešu dēļ, kuri paši gatavi iesaistīties un radīt, lai veidotu vidi sev apkārt labāku, skaistāku, ērtāku. Ar profesionālu atbalstu un

no augstas kvalitātes materiāliem tapusi vēl viena "Iedvesmas bibliotēka", kur jauniešiem būt kopā vai vienatnē ar grāmatu, justies labi un atgriezties. Šodien augošie lasītāji ir mūsu novadu, pagastu un nācīgas nākotne – mēs būsīm tik dzīvi un bagāti, cik dzīva būs mūsu valoda, kultūra un zināšanas. Patiess prieks, ka to izprot pašvaldības, atbalsta un pilnveido bibliotēkas kā laikmetīgas kultūrvietas."

Valgundes bibliotēkas vadītāja Vita Sandere: "Mūsdienu bērņus un jauniešus aizrauj jaunākās tehnoloģijas, patīkama vieta brīva laika pavadīšanai ar vienaudžiem un iespēja uzzināt, apgūt, iemā-

cīties ko jaunu, darboties radoši. Patīkami, ka projekta realizācija tika uzticēta vietējam uzņēmumam SIA "Solomonovs solutions". Grāmatas un spēles tagad uzrunās savus lasītājus no mūsdienīgas telpas, kurā var ērti lasīt uz vietas, aizrautīgi spēlēt spēles, konstruēt un darboties radoši, smelties iedvesmu un kļūt par bibliotēkas pastāvīgiem lietotājiem."

Par Valgundes bibliotēkas daļību "Iedvesmas bibliotēkā" liecinās projekta simbols – logs. Simboliskās balvas autors ir dizainers Artūrs Analts. Logs asociējas ar gaismu un atvērtību, spēju redzēt vairāk un tālāk.

Avots: Jelgavas Novada Ziņas

Datums: marts-2024

## Vai bērni prot lasīt?

“Latvijā 6% skolēnu desmit un vienpadsmit gadu vecumā neprot lasīt,” preses konferencē žurnālistiem uzsvēra Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bērnu literatūras centra vadītāja Silvija Tretjakova. Viņa norādīja, ka LNB kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju un Kultūras ministriju, kā arī ar daudziem sadarbības partneriem LNB šogad sāks plašu sabiedrības iesaistes kustību “Restarts lasīšanai”. Arī sabiedrība ir aicināta iesaistīties bērnu lasītprasmes veicināšanā.

Avots: Vaduguns

Datums: 06-02-2024

## Pasākumā iepazīst grāmatu varoņus

8.martā Rekovas bibliotēkā pulcējās 5.klases skolēni, lai piedalītos “Nacionālās skajas lasīšanas sacensību” pirmajā kārtā.

Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB) jau kopš 2017.gada aicina 5.klašu skolēnus piedalīties lasīšanas pasākumā. Skajas lasīšanas sacensības, kā zināms, ir konkurss 11–12 gadus veciem 5.klašu skolēniem, kurā noskaidro lasīšanas čempionu. Konkurss notiek trīs posmos – sacensības skolā vai vietējā bibliotēkā, reģionālais fināls un valsts fināls LNB. Sacensību mērķis ir pilnveidot bērnu prasmes izvēlēties piemērotu un interesantu literatūru skajai lasīšanai, sekmēt interesi par lasīšanu un grāmatām, saliedēt bērnus kopīgām lasīšanas

aktivitātēm, kā arī veicināt lasītprasmi.

Rekovas bibliotēkā, kā skaidro bibliotēkas vadītāja Anita Kokoreviča, kopš 2017.gada šādu pasākumu rīkoja piekto reizi. Sacensībās piedalījās septiņi skolēni, kuru lasītprasmi un sniegumu vērtēja žūrija. Vērtēšanā piedalījās skolotāja Aina Cibule, 12.klases skolniece Amanda Buklovska un pensionētā skolotāja Daina Pužule. Skolēni bija izvēlējušies dažādas grāmatas, kas pārstāvēja tulko literatūru bērniem un jauniešiem: Gaja Guna Ekle “Brālis, kas nebija vajadzīgs”, Žaume Kūponss “Uzrodas Flata kungs”, Nils Geimens “Koralina”, Igne Zarambaite “Melndzelmiņi”, kā arī Deizijas Medousas sērijas “Burvju meža iemītnieki” grāmatas.

“Jauno lasītāju izpildījumā noklausījāmie brīnišķīgu grāmatu fragmentus un stāstījumā nedaudz iepazīnām grāmatu galvenos varoņus. Visu klātesošo konkursa dalībnieku stāstījumi un lasījumi bija lieliski un, protams, atšķirīgi, kā jau pašas grāmatas, ko viņi izvēlējās. Taču, kā jau sacensībās, bez uzvarētāja neiztikt. Tikai šajās lasīšanas sacensībās nevarēja uzvarēt ar ātrumu vai spēku. Bija nepieciešama pārliecība par izlasīto, skaidra dikcija, spēja emocionāli aizraut klausītājus, veiksmīga fragmenta izvēle u.tml. Žūrija vērtēja, sprieda un rezultātā par uzvarētāju atzina Kristīni Kamzolu, kuru izvirzīja reģionālajam konkursam, kas notiks Balvos,” informēja A.Kokoreviča.



Skajie lasītāji. Skolēni pasākumā lasīja pašu izvēlētu fragmentu no grāmatas, kas viņus spējia ieinteresēt un aizraut.



Žūrija. Klausīties un vērtēt skolēnu sniegumu ir atbildīgs uzdevums, jo, atšķirībā no parasta klausītāja, ir jābūt maksimāli objektīvam.

Avots: Vaduguns

Datums: 12-03-2024

Arhitekts, grāmatas  
"Kultūrtelpa. 21. gadsimta  
kultūras būves Latvijā"  
autors JĀNIS DRIPE  
"Druvai".

SALLJA BENFELDE

Nesen Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Atbalsta biedrība izdevusi bagātīgi ilustrētu grāmatu latviešu un angļu valodā par 21. gadsimta nozīmīgākajām kultūras būvēm Latvijā. Tās tapšanu atbalstījis arī Valsts kultūrkapitāla fonds. Autors, arhitekts un LNB padomnieks arhitektūras un kultūrpoltikas jautājumos Jānis Dripe par savu grāmatu saka: "Darbs pie šādas grāmatas sniedz gandarījumu par kolēžu arhitektu radošu veiksmi un lepmumu par savu valsti. Tik daudz tik dažādu jomu kultūras būvju kā šī gadsimta ievadā nekad Latvijas 105 gadu vēsturē nav tapis. Kultūras infrastruktūras vērienīgais pieaugums noteikti ir 21. gs. sākuma redzamākais notikums Latvijas būvmākslā. Lai arī Rīgas dominante Latvijas kultūras un ekonomiskajos procesos nav apstrīdama, tieši jaunas mākslas un izziņas ēkas ir vairojušas valsts reģionu un mazo pilsētu dzīves kvalitāti." Grāmata ir bagātīgi ilustrēta, ar stāstu par 83 arhitektoniskiem veiktajiem un nozīmīgajiem kultūras būvēm un deviņiem projektiem Latvijas novados. Grāmata iekļautas desmit jaunās bibliotēkas, piecas koncertzāles, 19 muzeji, pieci teātri, 18 kultūras centri un saietu nami, 12 brīvdabas estrādes un vasaras koncertzāles un 12 būves kultūras izglītībai. Redzamākās no tām ir Gaismas pils jeb Nacionālās bibliotēkas ēka, Rundāles pils, Mežaparka Lielā estrāde, Mākslas muzejs. No Cēsu novada grāmātā minēta Vidzemes koncertzāle, atjaunotā Cēsu bibliotēka un Āraisu ezerpils. "Cēsu Centrālā bibliotēka ir labs piemērs vēsturiskas ēkas pārvevei ar skaidri nolāsmu jaunas arhitektūras daļu un elementiem. Katra senas celtnes pārveve ir individuāls gadījums, kuru iespaido ēkas statuss, ziņas par tās būvveidību, autora profesionalitāti un godaprāti. Bibliotēkas ēka Cēsīs ir nezināma autora 19. un 20. gadsimta mijas darbs bez pieminekļa statusa, bet tā veido vēsturisku ainavu Raunas, Raipa un Nolkitavas ielā jau ilgāk nekā gadsimtu. Ēkā ir mājoties dažādas funkcijas – dzīvojamā māja ar veikalniem, tad viesnīca, vēlāk padomju laika pilsētas izpildvaras miņne ar lauhību reģistrācijas vietu. Te sievu apņēma arī šīs grāmatas autors. Jau pēc neatkarības atjaunošanas ēkā iemājoja bibliotēka. ES fondu finansējums deva iespēju to pārveidot par mūsdienu bibliotēku, kultūras pasākumu un izziņas centru".

- Vai sevi uzskatāt par rīdzinieku, vidzemnieku vai varbūt par cēsnieku? Mācījāties un skolu beidzāt Cēsīs, un ģimenes lauku mājā ir Ķurmjragā, Vidzemes jūrmalā.

- Ja vecāki ir skolotāji un tas ir pēckara laiks, tad dzīvošanas ģeogrāfija sanāk plaša. Tēvs pēc Rīgas 1. ģimnāzijas pedagoģiskās klases beigšanas, bet mamma pēc divu gadu filoloģijas studijām Latvijas Universitātē aizbrauca uz Itāliju un strādāja par skolotājiem Ataišienē. Pēckara laiks, kārtības īsti nebija, tēvs stāstīja,

# "Ir jānovērtē laiks, kurā esam dzīvojuši"

1

ka visi tur tā dzēra, ka viņš domājis – jo ātrāk prom no turienes, jo labāk. Tēvam piedāvāja vietu Smiltēnes apriņķa Spaliju pamatskolā. Tur es piedzimu – skolā, mani pienēma skolas apkopēja. Līdz dakteriem tālu, zirgi nebija baroti, knapi vilkās, un, kamēr tēvs brauca pēc daktera, es piedzimu.

Labu brīdi dzīvojam Palsmanē, tad tēvam piedāvāja darbu Cēsīs, pusaudžu labošanas darbu kolonijā. Tēvs tikko bija uzrakstījis pirmo grāmatu "Mežciema puikas". Kamēr vecāki pārcēlās uz Cēsīm, gadu dzīvoju pie vecāmmamas Rīgā. Tur sāku skolas gaitas, no tāliem laukiem nonācu Rīgas 44. vidusskolā. Tur gan mācījies tikai pirmajā klasē, pēc tam visi skolas gadi pagāja Cēsīs.

- Vai tas ir Vidzemes valdzinājums – lauku māja Ķurmjragā?

- Tā ir ne tikai vasaras māja un skats līdz horizontam ar saulrietu jūrā – tā ir brīvdienu dzīve arhitekūras pieminekli. Jau pusgadsimtu mūsu ģimenes vasaras māja ir autentiska dzīvojamā rija 66 metrus no jūras krasta. Pašiem savs brīvā laika *brīvdabas muzejs*. Māja Ķurmjragā bija tēva izvēle. Kad apmetāties Cēsīs, abi vecāki iestājās Ģeogrāfijas fakultātē, tādēļ daudz ceļojām – mūsu sestais ģimenes loceklis bija auto. Tēvam, kā toreiz gandrīz katram, bija sapnis, ka mums būs "Moskvičs", tāds vienkāršs un mazs. Un tad, vēl Palsmanē dzīvojot, viņam pienāca ziņa, ka uz "Moskviču" būs ilgi, ilgi jāgaida, bet uzreiz var dabūt "Volgu"! Mums bija tāda ar nīķelētu briedīti priekšā uz motora vāka, gadu pēc tam visi edām spulmaizes, jo visa ģimenes un radu nauda bija ieguldīta automašīnā.

Daudz braukājam pa Latviju, un vienā tādā braucienā uz Vidzemes jūrmalu tēvs satika "Ķurmju" māju saimnieci. Viņš atbrauca mājās un teica: "Es noskatīju māju jūras malā. Pērkam!". Tolaik jau viņam bija pirmie filmu scenāriji un ģimenei bija vairāk naudas. Par lauku māju bijām jau domājuši, jo dzīvojam Cēsīs lielā daudzdzīvokļu mājā. Tā 1971. gadā nopirkām to māju. Sākumā braukājam uz Ķurmjragu no Cēsīm, pēc tam no Rīgas. Jāpiekrīt, ka ir kaut kāds Vidzemes magnēts, kas pievelk.

- Vai šodien vēl ir kāda saistība ar Cēsīm?

- Ar sievu Ilgu iepazīnos 1. astoņgadīgajā skolā Cēsīs, es mācījos astotajā klasē, viņa bija sestajā klasē. Šogad būs tieši pusgadsimts, kopš esam precējušies. Pasaule ir maza, un Cēsīs ir tuvu – sievas māsa joprojām te dzīvo. Atbraucam ciemos, aizņemam uz kapiem padomāt par tuvajiem. Sievas māsa vīrs ir tēlnieks Eduards Nimanis, viņu meita ir arhitekte, dēls Artis Nimanis ir stikla mākslinieks – brīnišķīgo *an'angel* stikla trauku autors. Tā iegādājies, ka tā ir manas ģimenes radošās darbošanās kopija ar vienas paaudzes nobīdi, jo mana sieva Ilga arī ir *stikliniece*. Mēs



Foto: NO ALBUMA

## ” JĀNIS DRIPE

- Mēs šodien komplementāri runājam par kultūru, jo Latvijai ir paveicies, ka šajā jomā mēs esam starp vislabākajiem pasaulē. Tā ir vienīgā, īstā un patiesā Latvijas eksporta vērtība.

šodien kuplā pulkā atbraucām uz Cēsīm (saruna notika kafējnīcā pilsētas centrā – aut.), mazdēlam ir volejbola spēle Latvijas jauniešu volejbola izlases sastāvā pret Vidzemes volejbola legendu komandu.

- Vai jūsu bērni arī izvēlējušies līdzīgu profesiju?

- Grāmatas "Kultūrtelpa 21. gadsimta kultūras būves Latvijā" grafiskā dizaina un maketa veidotājs ir mans dēls Jānis Dripe. Viņš izvēlējās grafikas dizainera profesiju, šī ir jau trešā grāmata, ko veidojam kopā. Tā ir īpaša privilēģija, prieks un kopā pavadīts jēgpilns laiks. Meita vairāk ir biznesa cilvēks. Dēls dzīvo Latvijā, meita – migrē (smaida) starp Latviju un Franciju. Mums ir trīs mazbērni. Mazdēlam Jēkabam prioritāte ir volejbols un mācības Rīgas 1. ģimnāzijā, lielā mazmeita Emma Luīze turpinās ģimenes radošās tradīcijas, viņa mācās Rīgas Dizaina un mākslas skolā, bet piektklasniece Anna pagaidām fokusējas uz keramiku un dejojšanu.

- Gudri ļaudis mēdz teikt, ka tas, kāds ir cilvēks un par ko viņš kļūst, ir atkarīgs no ģenīem un no vides jeb no senču mantojuma un ģimenes, skolas, novada, valsts un laikmeta.

- Domāju, Cēsīs un pilsētas vide noteikti ir ietekmējusi manu profesijas izvēli, bet būtiska bija

- Jūsu tēvs savulaik bija viens no lasītākajiem autoriem. Nereti mēdz teikt, ka slaveni vecāku bērniem ir grūti sevi pierādīt, viņi paliek vecāku ēnā.

- Man liekas tieši otrādi, tēvs manai dzīvei iedeva tādu kā trampliņu. Atceros 80. gadus un Atmosas laiku, pateicoties tēvam, Peters, Skulme, Stradiņš un citi Latvijas kultūras dižgari mani pieņēma kā savējo, kā jaunu arhitektu, kuram var uzticēties.

- Jūsu grāmata ir par kultūras arhitektonisko telpu, bet jēdziens "kultūrtelpa" ir daudz plašāks, tas aptver gandrīz visu, kas ir ap mums un mūsos.

- Sākumā grēbuju, lai grāmata iznāktu pagājušajā vasarā Dziesmu un deju svētku laikā. Jo šajos svētkos kopā saplūst viss: tradīcija, tautas tārpu profesoru raksts, augsta līmeņa profesionāls koru skanējums, dejas ritmi un zīmējums. Un tas viss labas arhitekūras ietvarā. Vasara bija tik skaistu svētku piepildīta un pašprietekama, ka grāmata izdošanu atlikām uz gadu miju. Bija laiks arī vairāk padomāt par kultūras procesu un telpas mijiedarbību. Šīs divas daļas nav nodalāmas – katrai norisei ir sava konkrēta vieta, būve, telpa, lauks.

Ar kultūrtelpu plašākā nozīmē es saprotu latvisko dzīvesveidu, visu kultūras norišu un būvju kopumu. Kultūrtelpa ir tāds redzams un piedzīvojamais nācijas identitātes kods. Nosaukumā jēdziens "kultūrtelpa" ir ar visu savu plašumu. Tāpēc arī ievadā un katras sadaļas ievadtekstos es mēģinu ieskicēt procesu. Faktoģiski un jēdzieniski.

Mēs šodien komplementāri runājam par kultūru, jo Latvijai ir paveicies, ka šajā jomā mēs esam starp vislabākajiem pasaulē. Tā ir vienīgā, īstā un patiesā Latvijas eksporta vērtība. Mēs joprojām spējam pārsiegt pasauli ar savu kultūru. Dziesmusvētki ir ierakstīti UNESCO pasaules nemateriālajā kultūras mantojumā – mūsu viesi atbrauc un piedzīvo šo kultūras brīnumu kopā ar mums. Pasaules koru olimpiāde bija tam apliecinājums. Un daudzie viesolisti pasaules operamās: Garanča, Silīns, Opolais, Rebeka, Antopenko, Kovalevska. Ja Metropolitēnooperas direktoram pirms dažiem gadiem teica, ka viesosies jauns solists, viņš vaicāja, vai atkal no Latvijas (smaida)? Lepnums par Latvijas kultūrtelpu ir īsts un piepildīts.

Tāpat jābūt laimīgam, ka esam piedzīvojuši savas valsts atdzimšanu. Ir jānovērtē laiks, kurā dzīvojam. Jā, ar visām kļūdām. Jā, ar pēdējo gadu uztraukumu par Ukrainā notiekošo, par zaudētiem dzīvībām un sagrābtām ēkām. Arī kultūras būvēm.

Tieši tāpēc un tagad ir šāda grāmata par uzceltu, par dzīvi apliecināšu un kultūras piepildīto būvju kopumu. □

Otru intervijas daļu par J. Dripes darbību valsts struktūras lasiet trešdienas, 3. aprīļa, "Druvas" numurā

Avots: Druva

Datums: 28-03-2024

# Viedā bibliotēka Ogrē ļoti pieprasīta

Vel pirms diviem gadiem tagadējās Ogres bibliotēkas vietā atradās padomju laikos celta divstāvu ēka, kas nu izmainījies līdz nepazīšanai un ieguvusi pavisam citu – modernu un iedvesmojošu – veidolu. Šobrīd tas ir daudzfunkcionāls kultūrizglītības centrs, kurā atrodas bibliotēka un dzimtsarakstu nodaļa.

Ogres Centrālās bibliotēkas direktores vietniece Aija ŽILVINSKA stāsta, ka bibliotēkas projekta autori ir jaunais arhitekts Rūdis Rubenis un pieredzējušais arhitekts Valdis Onkels, kuri projekta izstrādes gaitā ļoti ieklausījās bibliotēkas darbiniekos un iedzīvotājos – bērni zīmēja zīmējumus, māmiņu klubs izteica savas vēlmēs, un tas viss tika ņemts vērā. "Kopš bibliotēkas atvēršanas mums apmeklētāju skaits trīskāršojies, pieaudzis arī reģistrēto lasītāju skaits, kuru šobrīd ir vairāk nekā 6 tūkstoši. Esam sabiedrības centrs, kur var atrākt paskatīties izstādes, pasēdēt uz palodzēm, ir ļoti jauks dabas tuvums, ko var vērot pa logiem. Mums ir grupu darba telpas, kuras var rezervēt bez maksas. Un to visu var izdarīt attālināti – mājaslapā," stāsta direktores vietniece Aija Žilvinska.

## Energoefektīva un moderna

Bibliotēkas ēka būvēta ar līmetā koka konstrukciju tehnoloģiju, kas to ierindo kā vienu no pirmajām ar šādu metodi celtajām sabiedriskajām ēkām Latvijā. Bibliotēkas konstrukcijas izmantoti vairāk nekā 800 kubikmetri koksnes, uzstādīti saules paneļi, zaļā augu siena, kas tiek laistīta, izmantojot lietuss ūdeni, ierīkota īpaša apkures sistēma, tādējādi ienesot jaunu standartu energoefektīvu koka konstrukciju būvniecībā. Jaunajā ēkā ierīkots apgaismojums ar viedo vadību, izmantojot līdz pat 80 procentiem dabiskā apgaismojuma. Virs autostāvvietas, uz tērauda konstrukcijām, uzstādīti 117 saules paneļi lokālās elektroenerģijas ražošanai un divas elektrozlādes stacijas. Teritorija ir pilnībā labiekārtota, tajā iekārtāts kvalitatīvs brūņa segums un izbūvēta terase.

## Garīgo maizi gaida vairāk kā dienišķo

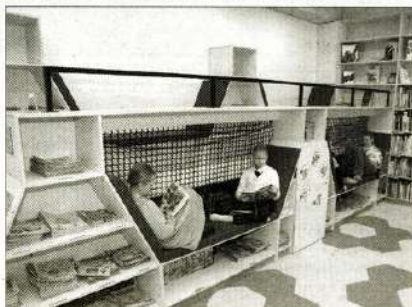
Kopš 1996.gada Ogres bibliotēka sniedz arī bibliobusīpa pakalpojumu, atvedot grāmatas uz attālakajām un nomājkajām pagastu mājām. Tas nekas, ka katrā pagastā ir sava bibliotēka. Aija Žilvinska stāsta, ka bibliobusam lasītāju ir aptuveni tikpat daudz, cik nelielā pagasta bibliotēkā – aptuveni 160-200 lasītāji gadā: "Bibliobuss izpilda sešus reišus mēnesī: divus – pa pilsētu un četrus – pa novadu. Šo garīgo maizi cilvēki ļoti gaida, jo tā ir individuāla pieejam katram lasītājam. Ar katru darbinieks sazinās, pasūta vajadzīgo grāmatu, un tā tiek atvesta. *Būsā* ietilpst aptuveni 3000 grāmatu, bet, protams, ir iespēja pasūtīt un atvest jebkuru no tām, kas ir Ogres bibliotēkā. Un cilvēki to ļoti, ļoti novērtē. Reizēm bibliobuss brauc reize ar autoveikalu, bet mēs mēdzam jokot, ka mūsu *būsiju* cilvēki tomēr gaida vairāk, jo pie mums nav jāmaksā."



Jaunākais darbinieks – robots Tomiņš. Jaunuzceltā bibliotēka apmeklētājiem durvis vēra 2021.gada augusta sākumā, un kopš tā brīža ikviens, kas šajā ēkā iegriežas, sagaida tās jaunākais darbinieks – robots Tomiņš. Ikvienam apmeklētājam ir iespēja viņam uzdot jautājumus ar balsi – pajautāt, kā Tomiņam klājas, kāds ir viņa garastāvoklis vai, piemēram, vecums. Uzspiežot uz robota ekrāna, iespējams iepazīties ar videostāstiem par bibliotēku, savukārt vismazākie bibliotēkas apmeklētāji labprāt izmanto Tomiņa piedāvāto opoju 'padejosim'.



Iekļuvusi pasaules labāko četřiniekā. 2022.gadā Ogres bibliotēka piedalījās Starptautiskās bibliotēku asociācijas un Institūcijas federācijas (IFLA) konkursā par gada labāko publisko bibliotēku, kurā tika novērtēta gan ēka, gan tehnoloģijas, sadarbība ar kopienu un bibliotekāru darbs. Pirmo reizi vēsturē Ogres bibliotēka iekļuva pasaules labāko bibliotēku četřiniekā. "Tas patiešām ir liels sasniegums, ka varējām sevi prezentēt pasaules mērogā lielajā konferencē Dublinā. Saņēmām labus vārdus un atsaucsmes no konkursa žūrijas par to, ka mūsu bibliotēka ir ļoti mājīga un vēsta uz kopienu," pastāstīja Ogres Centrālās bibliotēkas direktores vietniece Aija Žilvinska.



Nemtas vēra arī bērnu vēlmēs. Bērnu Literatūras nodaļā īstenots gandrīz viss, ko bērni zīmēja savos zīmējumos par jauno bibliotēku. Pie ieejas ir apavu skapiši, kuros atstāj apavus, lai var bez bēdas kāpt un sēdēt uz mēbelēm. Turpat blakus ir atsevišķa telpa, kur vecāki var pavadīt laiku ar pavisam maziem bērniem. Aija Žilvinska stāsta: "Jaunākais apmeklētājs pimdien piedzima, bet ceturtdien jau ar brāli atnāca uz bibliotēku." Vēl bērnu literatūras nodaļā ir telpa ar kāpšanas sienu, kādu viena Zviedrijas bibliotēka noskatījusi kāda jaunā māmiņa. Bibliotēkas darbinieki novērojuši, ka šī siena savu eksistenci patiešām attaisnojuši – bērni izkustas uz sienas un viņiem atkal ir enerģija palasīt grāmatas. Šeit regulāri notiek konkursi bērniem – gan radošie, gan erudīcijas.



apsēsties uz palodzes un aizvilkt aizkarus. Uz palodzēm var pasēdēt draudzēnes vai draugi, bet var arī pāriši, jo viņiem šeit patik sarunāt tikšanās vietu. Iedomājieties, randiņš bibliotēkāl! "Un, ja kāds pārāk ilgi aizsēžas uz tās palodzes aiz aizkariņiem, tad arī par to šajā ēkā ir padomāts. – laipni lūgti uz dzimtsarakstu nodaļu tepat aiz sienas!" smaidot teic Aija Žilvinska.

## Randiņš bibliotēkā?

Jā! Pusaudži ar mazākiem bērniem nelabprāt grib būt kopā, tādēļ bibliotēkā atvēlēta atsevišķa telpa – jauniešu literatūras lasītava. Tā ir viena no mīļākajām atrašanās vietām jauniešiem, jo tur ir iespēja



Telpas, kas uzrunā. "Ja cilvēkam par bibliotēku var būt un var nebūt viedoklis, tad par Ogres dzimtsarakstu nodaļu tas ir visiem. Vieni teic, – cik skaisti, bet ir arī tādi, kas apgalvo, ka ne mūžam te neprecētos. Taču jāatzīst, ka to, kam patīk, ir daudz, daudz vairāk. Lielais, nedalītais logs bez ailēm rada dabas altāra sajūtu. Un katru reizi aiz loga redzama cita bilde – atkarībā no laikapstākļiem un dienas stundas. Šajā zilē gaismas elementu pie griestiem arhitekti bija lecerējuši kā bezgalības zīmi, jo mīlestība ir bezgalīga. Bet vai tad dzīvē viss ir tik ļoti ideāli un gludi? Nē, taču. Ir gan kāpumi, gan kritumi, un tāpēc arī ir šie stūrīši un asumiņi," skaidro direktores vietniece. Šīs telpas patiešām uzrunā, un par to liecina fakts, ka 2023.gadā 42% no visiem pāriem bija atbraucēji – neviens no jauniešiem nebija deklarējis Ogres novadā.

Sagatavoja S.Karavoičika, foto – A.Kirsanovs

Avots: Vaduguns

Datums: 06-02-2024

# Vieta, kur glabājas atmiņu stāsti

Aija Socka

Pirms 75 gadiem – 1949.gadā – Vecumu ciema padomē nolēma veidot bibliotēku. Dzelzceļa stacijas ēkā Vecumu bibliotēku atvērta 1950.gadā, un tās krājumā bija 300 grāmatas. Par vietējās geismas pils darbību saruna ar bibliotēkas vadītāju AIJU LOCĀNI.

## Kopš 1995.gada bibliotēka jums ir darbavietā, bet kas šī iestāde ir pagasta iedzīvotājiem?

– Bibliotēka ir vieta, kur var lietderīgi un vērtīgi pavadīt brīvo laiku. Tā ir vietējo iedzīvotāju satikšanās vieta, kur atrast interesantas nodarbes. Bibliotēkā ne tikai izraugās grāmatas, bet arī apspriež notikumus, iesaka receptes, dalās ar padomiem, dibina klubus, ar interneta resursu palīdzību iepazīst pasauli. Vecumu bibliotēka bija un ir geismas nesēja vietējiem iedzīvotājiem. Protams, bibliotēkas misija nav mainījusies arī mūsdienās, tāpēc tā vispirms ir vieta, kur lasītājs uz noteiktu laiku var saņemt lasīšanai grāmatas un periodiskos izdevumus. Arī mūsu bibliotēka var piedāvāt plašu grāmatu un periodisko izdevumu klāstu gan pieaugušo, gan bērnu auditorijai. Finanšējumu grāmatu iegādei piešķir pašvaldība, papildus ienākumus krājuma komplektēšanā dod valsts subsidētā programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”, kuras izpildi nodrošina Latvijas Nacionālā bibliotēka. Sev vēlamās grāmatas mūsu bibliotēkā atrod lasītāji arī no Viļakas un Balvu pilsētām. Ir patīkami, kad lasītājs atzīst, ka ne dienu nevar aizvadīt bez grāmatas lasīšanas. Mūsdienās bibliotēkas misija, protams, izpaužas nesaldzināmi plašāk un daudzveidīgāk, ne tikai kā grāmatu izsniegšanas un saņemšanas vieta.

## Kādi vēl pakalpojumi interesē iedzīvotājiem?

– Jebkurš pagasta iedzīvotājs var saņemt dokumentu izdrukas, ieskenēt vai nokopēt sev vajadzīgo materiālu. Trūcīgajām un maznodrošinātajām personām šie pakalpojumi ir bezmaksas. Ja ir nepieciešamība, palīdzību var saņemt arī pakalpojumu izpildei e-vidē. Bibliotēkas apmeklētāji ir aicināti izmantot datu bāzi “Lursoft”, laikrakstu bibliotēkas tīmekļvietni [www.news.lv](http://www.news.lv). Šajā portālā, nemaksājot naudu, var izlasīt jaunāko informāciju novadu laikrakstos, laikrakstus “Praktiskais latvietis”, “Latvijas Avīze” un citos. Šobrīd aktuāls ir jauns piedāvājums – pielāgotā literatūra. Sabiedrība noveco, arī starp bibliotēkas klientiem ir lasītāji, kuriem pasliktinās redze. Tāpēc šajā gadā bibliotēka nodrošinās pielāgotās literatūras iegādi un izsniegumu.

Bibliotēka ir cilvēku satikšanās, domu un informācijas apmaiņas vieta. Prieccajos, ka pēdējos divus gadus tā kļuvusi arī par psalmu dziedāšanas vietu. Gribētos, lai bibliotēka katru gadu reģistrētos arvien lielāks klientu skaits. Tomēr šo pamatrādītāju mums neļauj uzlabot viens šķērslis – cilvēkresursu samazināšanās, jo jaunieši aizbrauc no dzimtās puses, dzimst arvien mazāk bērnu. Citi iemesli, kas kavē bibliotēkas darba pilnveidošanu, ir iedzīvotāju aizņemtība un tas, ka daļai potenciālo lasītāju dzīvesvieta atrodas tālu no pagasta centra un bibliotēkas.

## Lasījumus, kas bija vērtīgi prāvesta Alberta Budzes piemīnī, stāstījāt par Vecumu dzelzceļa staciju. Jums interesē novadpētniecība?

– Bibliotēkas darba neatņemama sastāvdaļa ir novadpētniecība. Šo darbu, strādājot iestādē, kas glabā, apkopo un nodrošina pieejamību novadpētniecības materiāliem, daru daudzu gadu garumā. Saglabājami ir materiāli, kas attiecas uz novada vēsturi, kultūras mantojumu, iedzīvotāju sadzīvi un sasniegumiem. 2023.gada bibliotēkas darba prioritāte bija informācijas vākšana par pagasta kultūrvēsturi, par objektu un notikumu vēsturi. Izmantoju iespēju intervēt vecāka gadagājuma iedzīvotājus, savācu ziņas gan par Ūlasu ciemu, gan uz Sibīriju izsūtīto cilvēku likteņiem, gan Vecumu staciju, izveidojās laba sadarbība ar vēstures pētnieci Valentīnu Kašu. Aizvadītā gada 9.novembrī televīzijas raidījuma “Tiksimies stacijā” veidotāju komanda uzņēma sīzētu par Vecumu staciju. Savāktos datus un informāciju par staciju apkopēju, sistematizēju un ievadiju bibliotēkas mājaslapā, radot iespēju šo ziņu klāstu izmantot neierobežotam interneta lietotāju skaitam. Pagājušajā gadā novadpētniecības iespieddarbu krājums ir papildināts ar divām novadniecei Annas Krēmanes grāmatām – “Saknes” un “Pa zemes ceļu”. Pagasta iedzīvotājiem bija iespēja apmeklēt



**Aija Locāne.** Bibliotēkas vadītāja nāk no Susāju pagasta. Kā nonāca Vecumu pagastā? Ieprecējās. Bērni jau izauguši lieli – dēls strādā par būvzinženieri, meita – Finanšu ministrijā. Ikdienā A.Locāne runā latviešu literārajā valodā, jo ģimenē tā runāts ir kopš bērnības, taču ļoti patīk arī klausīties cilvēkos, kuri runā latgaliski. Bibliotēka izvietota gaišā un pārskatāmā telpā, kur ikviens apmeklētājs brīvi var pieiet pie plauktiem un izvēlēties interesējošo lasāmvielu. Arī pašiem mazākajiem lasītājiem ir iekārtots stūrītis, kur ļauties grāmatu un spēļu izziņāšanai.

tīkšanos ar literāti A.Krēmani, autore lasīja dzeju un izprozu no krājuma “Pa zemes ceļu”, atcerējās dzimto pusī, kur pavadīja bērnības un jaunības dienas.

## Ar kādiem novadniekiem pagasts var lepoties?

– Vecumu pagasts ir bagāts ar senu vēsturi un vēsturiskiem nostāstiem. Starp ievērojamākiem novadniekiem jāmin trīs vēsturietes, lokālās vēstures pētnieces: skolotājas Leontīna Maksimova un Irēna Šaicāne; Viļakas muzeja vadītāja Rita Gruševa. Paldies viņām par pētījumiem un jaunās paaudzes izglītošanu! Novadpētniecības krājuma lepnums ir arī zinātniskie pētnieciskie darbi par Borisovas un Slīpaču ciemiem, par dzejnieci Evu Dortāni, kurus sarakstījušas Viļakas ģimnāzijas absolventes Alina Bogdanova, Dace Kokoreviča un Kristiāna Kokoreviča. Tuva sirdij ir arī novadniece, literāte Ruttas Jeromānes sarakstītā dzeja. Bibliotēkā rodas un glabājas unikāli atmiņu stāsti, kā arī atklājas vietējo cilvēku aizraušanās, prasmes un hobiji. Gribētos, lai arī turpmāk visi uzrunātie piekristu dalīties pieredzē, kas skar viņu vaļaspriekus, piemēram, kolekcionēšanu vai fotografēšanu.

## Kāda literatūra un mapes ir pieejamas novadpētniecībā?

– Vairāku gadu garumā ir izveidotas mapes: “Novadnieki”, “Mežvidu pamatskola”, “Kultūra. Atpūta. Sports”, “Vecumu pagasta pašvaldība”, “Vientuļi multas punkts. VR Viļakas pārvaldes Vientuļu un Lavošnieku nodaļas”, “Tā dzīvo vecumieši”, “SJA “Kira”. Runājot par iespieddarbu krājumu novadpētniecībā, jāatzīst, ka Vecumu bibliotēkas novadpētniecības krājuma vērtīgākā daļa ir: V.Rundzāna “Mani Ūlasi vēl dzīvo...” (par nacionālo partizānu brīvības cīņām Ūlasu mežos), S.Mežābeles “Vilka cēla dvēselīte” (grāmatā aprakstīti Vecumu pagasta iedzīvotāju likteņi, kuri 1949.gadā tika izvesti uz Sibīriju), L.Maksimovas “Viļaka un tās ļaudis gadsimtu ceļos”, I.Šaicānes “Sports Ziemeļlatgalē” (grāmatā varam gūt informāciju par Vecumu puses sportistiem), V.Livzemnieka “Ceļagājumi” (dzejnieka V.Livzemnieka atmiņas par nemierīgajiem gadiem pēc kara Badnovas ciemā, par skolas gaitām Mežvidu pamatskolā, par ganu gaitām pie bagātājiem saimniekiem, par mēslu talkām un vakarēšanas tradīcijām, par kolhozu veidošanos, vietējo iedzīvotāju nostāstus pieraksti par “kazaku karu” jeb cīņu pret dzimt-

būšanu, par bargo Piekto gadu un 1918.gada Lielo revolūciju).

Novadpētniecības krājuma vērtīgākie daļdarbi: Annas Krēmanes “Saknes”, “Pa zemes ceļu”, “Dvēseles aka”; V.Rundzāna “Nav manis bez dzimtenes dziesmas”, Ruttas Jeromānes dzeja.

## Vai bibliotēkā ir brīži, kad skan apmeklētāju smiekli?

– Īsti jau nav, par ko priecāties, klausoties un skatoties, kas notiek pasaulē, bet tomēr bez smieklu devas arī nevar. Piekritu, ka smieklis ir labs humors ir kā elksis dvēselei, tāpēc esmu nolēmusi šogad aprīli bibliotēkā sarīkot anekdotu konkursu. Smieklis bibliotēkā atskan bieži, jo, sanākot kopā diviem, trim vai pat četriem apmeklētājiem, piemēram, lasām anekdotes no sociālajām tīmekļvietnēm un jaunākajiem žurnāliem.

Daudz dažādi kuriozi ir bijuši, meklējot kādu konkrētu grāmatu, tikai diemžēl šos kuriozus nekad neesmu pierakstījusi. Lasītājs atnāk un jautā pēc grāmatas, bet autoru un nosaukumu nezina; no nosaukuma ir zināms tikai viens vārds; grāmatas nosaukumu min pavisam citu vai nosauc līdzīgu. Šādas reizes bibliotēkaram jābūt apveltītam ne tikai ar zināšanām, bet arī ar asu prātu un intuīciju. Nesen izveidojās laba humora cienīga saruna ar mazmeitiņu, kura arī ir bibliotēkas lasītāja. Es jautāju: “Vai tev patīka grāmata par Sarkangalvīti?” Viņa man: “Patīka!” Tad es jautāju: “Kotad šī pasaka mums māca?” Mazmeitiņa prātīgi atteic: “Tā mums māca ļoti iegaumēt, kā izskatās mūsu vecmāmiņas.” Manas mīļākās bērnības grāmatas ir Raiņa par lelīti Lolīti, protams, par Vinniju Pūku un Karlsonu, vēl man patīkama vairākas grāmatas par dabu – Rūdolfa Akera “Bumbieru birtala”, “Meži mostas”, jau vecākas klases mācoties, ļoti patīka Jūlija Vanaga grāmata “Meža dziesma”.

## Ko novēlat bibliotēkas apmeklētājiem?

– Mans novēlējums ikvienam, arī sev, ir atrast brīvo laiku grāmatu lasīšanai, lasīt grāmatas kopā ar bērniem un mazbērniem. Lai vecāku un bērnu kopīgs bibliotēkas apmeklējums kļūtu par labu ieradumu! Kad mazais cilvēciņš izaugs un aizies lielajos pasaules ceļos, lai viņam par dzimtas vietas mīļumu atgādina arī atmiņas par bibliotēku, jo, piemēram, Roterdamas Erasmas ir teicis: “Mana dzimtene ir tur, kur mana bibliotēka.”

Avots: Vaduguns

Datums: 23-02-2024

# Mīlestība, kas iet cauri laikiem

Agrita Blumberga

Aizvadītajā nedēļā pasākumu ciklā «Manas ģimenes/dzimtas stāsts» Dundagas bibliotēkā ar stāstu par Barona dzimtas mantojumu septītajā un astotajā paaudzē dalījās Gunita un Ivars Tropiņi. Uz laiku bibliotēkā aplūkojama arī ģimenes lietu izstāde, kas ļauj ciešāk ieskatīties dzimtas vēstures likločos.

Dundagas bibliotēkas vadītāja Ruta Emerberga atklāja, ka pasākumu cikls «Manas ģimenes/dzimtas stāsts» uzsāks nesen — domās tas virņojis jau daudzus gadus, bet realizāciju piedzīvojis pagājušajā gadā. Dzinulis bijis aicinājums bibliotēkam iesaistīties Latvijas Nacionālās bibliotēkas rīkotajā notikumu ciklā «Latviešu grāmatai 500», 2025. gadā sagaidot latviešu grāmatas piecīsimtādi. «Savos pasākumos uzrunājam vietējos cilvēkus ar aicinājumu uz laiku uzticēt interesantas, svarīgas ģimenes lietas un priekšmetus. Katram priekšmetam ir sava stāsts. No mazajiem stāstiem veidojas kopīgais stāsts, ko ģimene ir gatava mums uzticēt. Paralēlais lūgums bija šajos priekšmetos iekļaut vismaz vienu grāmatu. Tā nu soli pa solīti visi kopā ejam uz «Latviešu grāmatai 500». Man ir patiess prieks, ka Tropiņu ģimene atsauca mūsu aicinājumam,» saņākus uzrunāja R. Emerberga.

## Saīkne veidojusies caur grāmatām

Dundagas pagasta Valpenes ciema mājā «Jumari» saimniece Gunita nāk no Ventspils, bet Ivars jau no piecu gadu vecuma dzīvo Stendē. Pateicoties attālai radu būsānai, abi ir pazīstami kopš bērnības, taču viens otru ieskatījušies apzinātā vecumā. 12 gadus viņi no Ventspils braukājuši uz «Jumariem», līdz beidzot uz Valpeni pārcēlušies pavisam. Šobrīd zemnieku saimniecībā «Jumari» tiek audzētas krūmmellenes. Ciešmīgi var apskatīt saimniecību, iepazīties ar krūmmelleņu audzēšanu un bioloģiskās saimniecības metoēm, kā arī nobaudīt zāļu tējas. Valpenē bērni un jaunieši aizvadījis Krišjānis Barons, un



Domās pasākumu cikls «Manas ģimenes/dzimtas stāsts» virņojis jau daudzus gadus, bet realizāciju piedzīvojis pagājušajā gadā. No labās — Ivars un Gunita Tropiņi. Autore foto

«Jumari» kā viens no apskates objektiem ir iekļauts arī Barona velomaršrutā.

Attiecībā uz grāmatām daudzās no tām gan apzināti, gan neapzināti veidojušas saikni starp paaudzēm, piemēram, skolotāja Ivaram uzdāvinātā grāmata «Pie dižozola saknēm». Konkrētajā dzīves posmā Ivaram vēl nebija nojaušmas, cik ļoti šī grāmata būs iedēriģa kopīgajā dzimtas stāstā — Ivara un Gunitas ģimene ir Dainu tēva Krišjāņa Barona mājas Mades bērnu atzars septītajā un astotajā paaudzē. Savu mantojumu viņi tur godā gan caur ikdienas darbu, gan gadskārtu svētkiem, gan ēdiena gatavošanu un grāmatu lasīšanu.

## Vērtīgas atziņas triju paaudzū griezumā

Par Tropiņu ģimenes lietu izstādi Latvijas bibliotēku portālā R. Emerberga raksta šādi: «Ģimenes atnesto lietu izstādē grāmatu ir ļoti daudz. Interesanti ir ielūkoties klādēs, kuras piepildītas ar vērtīgām atziņām nu jau triju paaudzū griezumā — šeit pierakstītas, izrakstītas, ielīmētas atziņas, dzeja, stāstiņi no grāmatām. Rokdarbu prasme nodota no paaudzes paaudzē, un Gunita mums uztic vecmamma austu cepurīti, mamma austu prievīti un sevis darināto grāmatzīmi, ko organiski papildina atspole. Tā-

lās zemēs ceļots nav daudz, bet visi braucieni ir spilgti palikuši atmiņā. Ceļojumu uz Holandi abi laimējuši, abonējot preses izdevumus, un par piemiņu no skaistās tulpu zemes atņēms zili baltās zvaniņš. Savukārt kartes, izrādās, var būt dažādas — senas, ļoti senas, mūsdienu un arī pašu veidotas, zīmētas. Gunita rāda māšicas Ivetas zīmētu «Jumaru» un Valpenes apkārtnes karti (zīmēta ap 1982. gadu), kurā bērni piešķīruši nosaukumus katrai plavā iemītai taciņai. Ivara sapnis ir bijis mācīties par arhitektu, bet dzīve ievirzījās citādi, taču amata prasmes Ivaram netrūkst, un izstādē varam aplūkot 1958. gadā izdoto grāmatu «Latviešu zemnieku māju arhitektūra». Daudzi no mums vēl atceras un ir lietojuši mājas telefonus. «Jumaru» mājās telefonu ievilkā ap 1990. gadu. Tas ir bijis labo un sliktu ziņu «aparāts», bet saziņai neatsverams.»

## Lēmums, kas atstāja iespaidu uz daudziem

Sarunas gaitā Gunita atklāja, ka «Jumaru» viņi šobrīd atrodas, pateicoties vecvectēvam Kārlim, kurš 1910. gadā pieņēma ļoti drosmīgu lēmumu. «Šis lēmums atstāja iespaidu uz daudzu dzīvē, arī uz mūsējo. Vecvectēvs ūka izsauks uz pili, kur barons viņam piedāvājis izpirkt «Jaunzemju» mājas, 70 hektārus zemes



«Savos pasākumos uzrunājam vietējos cilvēkus ar aicinājumu uz laiku uzticēt interesantas, svarīgas ģimenes lietas un priekšmetus,» skaidroja Dundagas bibliotēkas vadītāja Ruta Emerberga.

ar ēkām par 4000 rubļiem. Viņš pieņēma lēmumu to realizēt, un bankā tika slēģts līgums uz 55 ar pušī gadiem. Tā mana vecvectēva drosmē atstāja iespaidu uz mums visiem. 1945. gada pavasarī mana mamma ar saviem vecākiem sāka dzīvot «Jumaros». Mana mamma «Jumaros» piedzima, tur viņu

salaulāja, un tur viņa arī aizgāja mūžībā,» skaidroja Gunita.

Runājot par dzimtas stāstiem un saikni ar senčiem, Gunita atzina, ka sacīvis mirkli ir tie, kas satuvina ar šiem cilvēkiem. «Lai arī neesam tik kušies, viņi ir mūsējie — caur grāmatām iepazīti un iemīlēti. Tā ir mīlestība, kas iet cauri laikiem.»

Avots: Talsu Vēstis

Datums: 22-03-2024

# Salacgrīvas bibliotēkā viesojas politologs Ivars Ijabs

Salacgrīvas bibliotēkā viesojās politologs un grāmatu autors Ivars Ijabs. Tās lasītājiem pieejama arī viņa jaunākā grāmata *Nepateicīgie*, kas vēsta par latviešu politikas pirmsākumiem kopš 19. gadsimta vidus. Grāmatā lasāms, kā modernajā politikā savu vietu atrada latvieši, pirms kuriem uz kundzību Baltijā pretendēja vācbaltiešu virsslānis un Krievijas impērija. Darbojoties starp tiem, pirmie latviešu domātāji formulēja dažādas – konservatīvas, liberālas un sociālistiskas – idejas, kā tautai vislabāk iekļauties modernās Eiropas politikā. Atšķirīgi bija arī šo ideju aizstāvji – no monarhista Frīdriha Veinberga līdz revolucionāram Fricim Roziņam. Taču visus vienoja mūdinājums latviešiem nostāties pašiem uz savām kājām Eiropas politikā par spīti visām koloniālajām varām, kas tos arvien vainoja nepateicībā.



Sarunas ar Ivaru Ijabu (no kreisās) vada Gints Šmanis

Politologs, kurš ir arī asociētais profesors Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē un deputāts Eiropas Parlamentā (EP), atbildēja uz klātesošo jautājumiem gan par darbu EP, gan atšķirībām starp studentiem mūsdienās un pirms 15–20 gadiem. Kādaī apmeklētājai interesēja poli-

tologa viedoklis par zaļo enerģiju un vēja elektrostaciju būvniecību. Vēl izskanēja jautājumi par Latvijas augstskolu līmeni Eiropā un citur pasaulē un to, uz kuriem viesis ieteiktu doties ceļojumā.

**Lauras IRMEJAS**  
teksts un foto

Avots: Auseklis

Datums: 26-03-2024

## Divu rakstnieču duets. Ilgas Liepiņas un Evitas Hofmanes autorstunda



Sestdien, 16. martā, Tukuma bibliotēkā latviešu prozas cienītāji pulcējās uz rakstnieču dueta – **Ilgas Liepiņas** un **Evitas Hofmanes** – kopīgu autorstundu.

I. Liepiņa tukumnieki pazīst visai labi, jo viņa ir viena no mūsu rakstošajām novadnieceim, kuras darbus publicē gan apgāds «Jumava», gan izdevniecība «Latvijas mediji». Jau rakstījām, ka viņas

jaunākais darbs – ironiskais fantastikas žanra romāns «Kapteina Zdravko otra elpa» – ieguvis godalgoto trešo vietu 2024. gada sērijas «Vakara romāns» konkursā. Šis nav pirmais Ilgas prozas darbs pieminētajā sērijā; lasītāji pazīst arī citus viņas romānus: «Kumeļu sauks Delveris» (2013), «Nāve stiprāka par mīlu» (2014), «Maņa draudzene ēna» (2015), «Ragana bez diploma» (2019), kā arī stāstu krājumu «Īdensvīrs ar res-

no bīzi» (2022). Daži no šiem darbiem rakstīti ar pseidonīmu Nela no Krotēs.

Autorstundā I. Liepiņa iepazīstināja apmeklētājus arī ar viņas dokumentālajām grāmatām: apgādā «Jumava» iznākušo izdevumu «Lielvirčavas muiža», kurā iekļautas Ilgas intervijas ar vēstures liceiniekēm un atmiņu stāstu apkopojumu «Kornēlija Apskrūma. Dzīve un dzeja», kas iznācis 2023. gadā.



Savukārt Evita Hofmane ir vidzemniece. Šobrīd dzīvo Rīgā un strādā bibliotēkā. 2017. gadā viņa absolvējusi Latvijas Rakstnieku savienības Literārās Akadēmijas Prozas meistardarbinicu. Vairāki viņas izprozas darbi publicēti Latvijas Rakstnieku savienības mēnešrakstā «kontEKSTS», literatūras un filozofijas interneta žurnālā «Punctum», rakstu krājumā kultūrai un brīvai domai «Jaunā Gaita», žurnālā «Domuzīme» un laikraksta «Latvijas Avīze» pielikumā «Kultūrzīmes».

2019. gadā Evita saņēmusi Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta balvu «Baltis zvirbulis» par sadarbību ar koleģiem veiksmīgi realizētu projektu «100 grāmatas bērniem».

Evitas Hofmanes pirmais stāstu krājums «Durvis» nāca klajā 2021. gada rudenī izdevniecībā «Latvijas mediji». 2022. gadā grāmata tika iekļauta Latvijas Literatūras gada balvas garajā sarakstā debijas kategorijā. Savukārt šogad iznāca viņas romāns «Simulacra». Abi E. Hofmanes darbi balstās reālos pieredzes stāstos, tie ir pat zināmā mērā izaicinoši, graužot robežas un spiežot lasītājus ieskatīties varoņu dvēseļu tumsākajos nostūros.

Par abām savām grāmatām, to tapšanu un tajās iekļauto vēstījumu rakstniece labprāt pastāstīja, uzrunājot autorstundas apmeklētājus, kuru vidū bija gan lasītāji, gan profesionāļi no Tukuma literātu apvienības.

**GUNTIS ŽARĪNS**

Avots: Neatkarīgās Tukuma Ziņas

Datums: 26-03-2024



# Rakstnieku tikšanās turpinās: gaidām viesus

„Kas gan spēja pietiekami gleznaini attēlot šo visvidzemnieciskāko apgabalu ar stāvjiem grantskalniņiem, paugurgalu birzīm, ieplaku eglieņām, tumšu alkšņu noēnotajiem strautiem, kalmjainajiem ezeriņiem, līkumainiem ceļiem un vecajām, skaistos kuplos kokos iegrimušajām saimniecībām? Tā bija īpaša pasaule, to varēja īsti izjust un novērtēt tikai tas, kas tur bija nodzīvojis sava mūža labākos gadus. Un labākie mūža gadi, kā zināms, ir pusaudzība. Kas nebija dukurējis Kujā, cilājis akmeņus, strautos vēžodams, peldējies dzirnavdambjos, skrējis basām kājām pa mīkstām pļavām un asiem rugājiem, kas nebija grozījies gadatirgū klajumā pie Šļākas kroga un baidījies nakstī iet gar Karātavu kalnu un Ķinderu kapiem, ko gan tas zināja no istās dzīves?” raksta Anšlavs Eglītis grāmatā „Trešais zvans”.

Visvidzemnieciskākais apgabals – Cesvaine un tās apkārtnē – ir bagāts literāriem, un izsenis rīkotas tikšanās ar rakstniekiem. Lasītāju un rakstnieku dzīvās tikšanās saiti turpinām stiprināt pasākumu ciklā „Rakstnieks PAR • AR rakstnieku”.

Pirmā šāgada tikšanās veltīta Anšlava Eglīša vēstulju draugam trimdas rakstniekam un māksliniekam Gunaram Anatolijam Janovskim (1916–2000). 11. aprīlī plkst. 15.30 Cesvaines pilsētas bibliotēkā tiksīmies ar rakstnieku Osvaidu Zebri, kurš, iejuties Gunara Janovska pasaulē, uzrakstījis romānu „Mežakāja”, un literatūrzinātnieci Ingunu Dauksti-Silasproģi, kura sarakstījusi „Balsis pār jūru” – monogrāfiju par Gunara Janovska dzīvi un daiļradi. Ar viesiem runāsim par Gunaru Janovski, rakstnieka un literatūrzinātnieka darbu, grāmatu tapšanu. Abās apgāda „Dienas grāmata” sērijas „Es esmu...” grāmatās, kas būs nopērkamas tikšanās laikā, varēs iegūt viesu autogrāfus.

Bibliotēkā pasākuma laikā un divas nedēļas pēc tam būs aplūkojamas visu triju autoru – Gunara Janovska, Osvalda Zebra un Ingunas Daukstes-Silasproģes – sarakstītās grāmatas. Priecājos, ka lasīšanas iniciatīvas „Burtu spēles pieaugušajiem” 2024. gada sezonas grāmatu sarakstā iekļauti arī Gunara Janovska darbi. Rakstnieks

Cesvainē maz zināms, lai gan 20. gadsimta 90. gados, kad saņēmām trimdas grāmatu sūtījumus un atjaunotajā Cesvaines ģimnāzijā pastāvēja literatūras profilkurss „Trimdas literatūra”, Janovska darbi tika lasīti. Daudziem varbūt pasvešā trimdas rakstnieka sarakstīto darbu sējumi var sagādāt negaidītu lasīšanas piedzīvojumu un jaunas atziņas. Rosīnu lasīt, jau gaidot viesus, – tad radīsies jautājumi, veidosies saistošāka saruna. Starp citu, Janovskim tuva bijusi mūsu novadnieka Augusta Saulieša daiļrade – Saulieša darbus rakstnieks pārlasījis regulāri.

Gunara Janovska vārds Latvijā visplašāk izskanēja 2020. gadā, kad piedzīvojām režisora Viestura Kairiša spēlfilmas „Pilsēta pie upes” pirmizrādi. Filmu piedāvājam noskatīties pirms tikšanās – 11. aprīlī plkst. 13.20 Cesvaines kultūras namā. Ieeja – bez

maksas. Tādējādi Gunaru Janovski varēsīm iepazīt iespējami daudzveidīgi un dienas iespaidi rosinās lasīt gan viņa darbus, gan grāmatas par viņu.

Uz tikšanos aicinām Cesvaines un apkārtnējo pagastu, Madonas un kaimiņu novadu literatūras interesentus, literatūras un kultūrvēstures cienītājus un izzinātājus, bibliotēku lasītājus, mākslas interesentus, skolēnus un studentus. Nākamā tikšanās – jūlijā, tad izzināsim Jāņa Ziemeļnieka dzīvi un daiļradi. Papildu informācija: zvanot uz tālruni 29432776.

Pasākumu rīko Cesvaines kultūras veicināšanas biedrība sadarbībā ar Cesvaines pilsētas bibliotēku un Cesvaines kultūras namu, atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds un Madonas novada pašvaldība.

**Sanita Dāboliņa,**  
projekta vadītāja

2024. gada 11. aprīlī  
plkst. 15.30  
Cesvaines pilsētas bibliotēkā

## Rakstnieks PAR • AR rakstnieku

AR rakstnieku  
Osvaidu Zebri un  
literatūrzinātnieci  
Ingunu Dauksti-  
Silasproģi  
PAR rakstnieku  
GUNARU  
JANOVSKI

- Saruna ar autoriem
- Ieskats Gunara Janovska un Anšlava Eglīša sarakstē
- Gunara Janovska, Osvalda Zebra un Ingunas Daukstes-Silasproģes grāmatu izstāde

Plkst. 13.20 Cesvaines kultūras namā īpašs kinoseans:  
Viestura Kairiša spēlfilma „Pilsēta pie upes” pēc Gunara Janovska romāna motīviem

Ieeja — bez maksas • Pasākumā tiks fotografēts un filmēts  
• iespēja nopirkt sēriju „Es esmu...” izdotās grāmatas par Gunaru Janovski (bibliotēkā)

Rīko:  
Cesvaines kultūras veicināšanas biedrība sadarbībā ar Cesvaines izglītības un kultūras iestādēm.  
Tālrunis uzziņām: 29432776

Atbalsta:

Avots: Cesvaines Ziņas

Datums: 22-03-2024

# Svin jubileju un grāmatas atvēršanu

21.februāris, kad atzīmē Starptautisko dzimtās valodas dienu, veiksmīgi iedēvējās, lai nosvinētu literātu biedrības "Viļakas Pegazs" 15 gadu jubileju.

Kā stāsta Viļakas bibliotēkas vadītāja Rutta Jeromāne, uz pasākumu bibliotēkas zālē pulcējās literāti un domubiedri: "Galvenais pasākuma akcents – Santas Mežābeles (Antoģinas Ločmeles) jaunās grāmatas "Te tu ARĪ esi" atvēršana. Tajā apkopoti autores dzejoļi un nelielas apceres. Draudzīgā gaisotnē katrs no klātesošajiem nolāsija kādu jaunā krājuma dzejoļi. Pasākums bija bagāts ar daudziem jaukiem atmiņu stāstiem, ziediem un vēlējumiem radošai darbībai. Zālē varēja aplūkot "Viļakas Pegaza" dalībnieku literāro devumu un svarīgāko notikumu afišas."



**Grāmatu autore.** Lasītajiem S.Mežābeles jaunākais darbs būs pieejams Viļakas bibliotēkā, iespējams, arī kādā citā grāmatu krātuvē. Runājot par to, kāpēc grāmata nebūs pieejama vairākās vietējās bibliotēkās, autore saka: "Pirmkārt, grāmatas izdošana dārgi izmaksā. Otrkārt, vai citiem šķitīs interesanti lasīt, piemēram, par manu dzimtu."

Santa Mežābele atklāj, ka jaunajā grāmatā vairāki dzejoļi vēltiti domubiedriem, kuri darbojas "Viļakas Pegazā": "Katrš varēja atrast un nolasīt dzejoļi, kas viņu uzrunā. Pasākums tā arī noritēja – sarunās un izvēlēto dzejoļu lasīšanā, draudzīgā, emocionālā un priecīgā noskaņā. Grāmatā apkopotos dzejoļus un stāstus saliku kopā jau rudenī, kad vienojāmies tikties "Viļakas Pegaza" 15.gadadienā. Šos gadus esam turējušies kopā, tikušies un lasījuši dzeju vairākas reizes gadā, piemēram, biedrības gadadienās un tad, kad biedriem iznāca grāmatas. Pienāca laiks arī man piedāvāt savu darbu. Līdz šim lielākoties rakstīju prozu, pārējie biedri – dzeju, šoreiz piebiedrojos viņiem." Pasākumā, piemēram, Ilze Šaicāne izvēlējās nolasīt šo S.Mežābeles dzejoļi:

*"Pieskati bērnu, lai nepazīd,  
Pieraksti vārdus, lai nepazīd,  
Domas lai gaisā neizkūp  
Un paveiktie darbi lai nesadrūp.  
Ja cilvēks viens tevi atceras,  
Tad otram par tevi pastāstīs,  
Tā darbi tavi neuzdīs  
Un bērns domas ieausies..."*

Grāmatā vairāki autores dzejoļi izskan ar jautājumu vai dziļāku domu, kas rosina lasītāju nonākt pie savas atbildes. Tie ir bagāti ar redzes un sajūtu gleznām, kolorītiem tēliem un filozofiskām pārdomām. Piemēram, dzejoļi "Kas skaistāks ir – vai ābeles, vai ievas?", kur ikviens var pakavēties atmiņās par savu bērnības ābeļdāru, padomāt, kas viņam ir sirdij tikamāks – ābeles vai ievas...



**Grāmata.** Jaunākajā S.Mežābeles darbā daļa dzejoļu ir kā vēltījums konkrētiem cilvēkiem, iestādēm. Piemēram, Vilim Bukšam, Ilzei Keišai, bibliotēkai, arī "Viļakas Pegazam". Savukārt daļa prozas šajā grāmatā ir veltīta rakstnieces mazmeitai, kā arī stāsta par literātes dzimtu.



**"Viļakas Pegaza" dalībnieki.** Literātu biedrībā darbojas radoši cilvēki, kurus vieno rakstītais vārds.

Avots: Vaduguns

Datums: 05-03-2024

## Bibliotēka dāvinājumā saņem īpašu grāmatu

Par godu Latvijas dzimtsarakstu sistēmas simtgadei šī gada janvārī izdota Dzimtsarakstu nodaļu darbinieku asociācijas grāmata "No šūpuļa līdz zeltam". Pavisam nesen tā kā dāvinājums no Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļas nonākusi Balvu Centrālās bibliotēkas grāmatu plauktā.

Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja Svetlana Novika stāsta, ka līdz ar dzimtsarakstu nodaļas simtgades svinībām 2021.gadā bija paredzēta arī grāmatas izdošana, bet Covid dēļ viss aizkavējās. Līdz ar to grāmata dienasgaismu ieraudzījusi tikai šī gada janvārī. Tajā apkopoti vēsturiski fakti par laulību reģistrēšanu, dzimtsarakstu reģistri, baznīcu reģistru paraugi, fotogrāfijas, iekļauti tradīciju apraksti, populārākie personvārdi, laulību kuriozi un citas ar laulību reģistrēšanu saistītas norises. "Grāmatā atrodama informācija par visām dzimtsarakstu nodaļām, kuras Latvijā darbojas simtgadē – 2021.gadā. Toreiz visām 119 nodaļām katrai dažos teikumos bija jāpasaka par to, ar ko tās izceļas citu vidū. Mums, Balvos, tas īpašais ir Balto zeķiņu svētki, kas, līdz 2021.gadam ieskaitot, bija dzimtsarakstu nodaļas pārziņā, Sudrabkāzas, Zelta kāzas un 1.jūnijā, Bērnu aizsardzības dienā, mēs joprojām reģistrējam laulību pāriem, kuriem ir kopīgi bērni, bez ceremonijas maksas," skaidro S.Novika.

Viņa atzīst, ka cilvēkiem bieži vien nav informācijas, ar ko īsti nodarbojas dzimtsarakstu nodaļa. Ja kādam pajautā, tad visbiežāk sastopamā atbilde ir – reģistrē laulības. Un daži zina, ka reģistrē arī dzimšanas un miršanas faktu. "Bet mūsu galvenais darbs ir arhīvs. Un šajā grāmatā ļoti sīki aprakstīti pirmsākumi, kā vispār sāka pierakstīt civilstāvokļa aktu reģistru jau no seniem laikiem. Pēc grāmatas iznākšanas Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļa iegādājās piecus eksemplārus un vienu



**Svinīgs mirklis.** Nododot dāvinājumu Balvu Centrālās bibliotēkas vadītājai Rutai Cibulei (no kreisās), Svetlana Novika (centrā) pastāstīja, ka šogad 1.jūnijā 40 gadu jubileju svinēs arī Balvu dzimtsarakstu nodaļas ēka, tādēļ viņa aicināja pieteikties pārus, kuri jaunuzceltajā ēkā 1984.gadā, sākot ar 1.jūniju, pirmie slēguši laulības.

no tiem uzdāvināja bibliotēkai, lai ar dzimtsarakstu sistēmas vēsturi Latvijā būtu iespēja iepazīties ikvienam interesantam," apliecina dzimtsarakstu nodaļas vadītāja.

Avots: Vaduguns

Datums: 06-03-2024

# Izvēlas jaunas grāmatas spožos vākos

"Pilnīgi neticami ātri paskrējis laiks," teic Vectilžas bibliotēkas vadītāja LILITA JERMĀCĀNE, kura nākamajā mēnesī atskatīsies uz diviem gadiem, kas aizritējuši šajā amatā.

## Kur un ko esat strādājusi pirms tam?

– Pēc vidusskolas beigšanas mācījos Valmierā par skaitļojamo mašīnu operatori un, skolu pabeidzot, strādāju Balvos, Skaitļošanas stacijā. Laikiem mainoties, šī iestāde pārtrauca savu darbību, nācās strādāt dažādus darbus – esmu bijusi gan pasta nodaļas vadītāja, gan pārdevēja, gan apkopēja, gan pabūts arī bezdarbnieku rindās. 19 gadus strādāju Vectilžas pamatskolā – biju matemātikas skolotāja. Vadiju arī skolas bibliotēku, bet tas bija mazliet citādi nekā pagastā. Latvijas Universitātē esmu ieguvusi matemātikas skolotājas kvalifikāciju. Kad skolu slēdza, atkal bija jādomā, ko darīt. 2016.gada rudenī sāku strādāt Vectilžas pagasta pārvaldē par nodokļu administratori, šobrīd esmu klientu apkalpošanas speciāliste. Bibliotēkā strādāju nepilnu slodzi. Lai varētu pilnvērtīgi veikt savus darba pienākumus, pagājušā gada pirmajā pusē Latvijas Nacionālajā bibliotēkā pabeidzu profesionālās pilnveides kursus "Bibliotēku zinību pamati".

## Kas bibliotēkas darbā ir patīkams un kas saģādā ne pārāk pozitīvas emocijas?

– Ir patīkami palīdzēt cilvēkiem – sameklēt informāciju, ieteikt grāmatu. Prieks, ka varu sadarboties ar pirmsskolas vecuma bērniem. Kad uz bibliotēku atnāk mazie lasītāji kopā ar mammām, grāmatas izvēlas gan vieni, gan otri. Darbā ne īpaši patīk dokumentu un atskaišu lietas, bet, kā saka, kas jādara, tas jādara. Cipari un skaitļi nekādas problēmas man nesagādā.

## Strādājot pagasta pārvaldē, esat iepazīsinā iedzīvotājus un viņu vajadzības. Vai aptuveni zināt, kāda lasāmviela interesē katru apmeklētāju?

– Jā, iedzīvotāji ir iepazīti, taču sarunas par grāmatām pārsvārā notiek, kad cilvēks ir atnācis uz bibliotēku. Pagasta pārvaldē tomēr runājam parasti par citām lietām. Iedzīvotāji vairāk sirdi kmeta sociālajam darbiniekam, pastāstot par savām problēmām un dzīves niansēm. Bibliotēkā pārrunājam, kāda literatūra apmeklētājam interesē. Pagasta iedzīvotājiem ir dažādas intereses – citam vajag grāmatu par vēsturi, citam – romantisku lasāmvielu, citam – detektīvmānus... Ir lasītāji, kuri atnākot uzreiz jautā, vai ir pieejams kāda konkrēta autora darbs. Rindas uz grāmatām pie mums neveidojas, ir bijuši tikai atsevišķi gadījumi, kad par grāmatu, ko viens jau lasa, interesējas otrs apmeklētājs. Ierasts, ka grāmatu lasītāji, ienākot bibliotēkā, vispirms dodas pie jaunākās literatūras plaukta.

## Kā ir ar pasākumiem bibliotēkā – cik bieži un kādi notiek?

– Bibliotēkā katru mēnesi ir literārās izstādes, veltītas rakstniekiem, kas ir konkrētā mēneša jubilāri, ir tematiskās izstādes, gaidot gadskārtu svētkus, ir rokdarbnieku darbu izstādes. Šobrīd, piemēram, bibliotēkā ir aplūkojami Judītes Mik-Griņevičas veidoti sappu ķērāji. Par pasākumiem bibliotēkā iedzīvotāji maz interesējas, iespējams, kovida laikā vairāk ir pieraduši dzīvot mājās. Pagasta iedzīvotājiem mājās ir mazākas vai lielākas saimniecības, darba laukos pietiek.

Katru mēnesi bibliotēkā notiek nodarbības pirmsskolas grupas bērniem, kuru laikā lasām grāmatas, runājam par



Bibliotēkā. "Bērnībā man patika "Brīnumzemes" sērijas pasakas. Tagad bibliotēkā no manas bērnības grāmatām maz vairs kas palicis, vienīgi Margarītas Stārasies un vēl dažī citi darbi," atzina L.Jermācāne.

tradīcijām, bērni zīmē, krāso, veido darbiņus no dažādiem materiāliem. Pēc nodarbībām šie bērnu darbiņi ir aplūkojami izstādē bibliotēkas telpās.

## Vai popularizējat bibliotēkas pakalpojumus sociālajos tīklos un citviet?

– Informāciju par bibliotēku var atrast bibliotēkas mājaslapā, kur ir nepieciešamā informācija par darba laiku, kontakti, bibliotēkas lietošanas noteikumi u.c. Šogad pamazām esmu sākusi publicēt informāciju arī "Facebook" vietnē.

## Par kādiem pakalpojumiem vairāk interesējas pagasta iedzīvotāji?

– Pārsvārā cilvēki uz bibliotēku nāk izvēlēties grāmatas un žurnālus. Nāk arī, lai izmantotu datoru, printeri, veiktu darbības internetbankā – apmaksātu rēķinus, sagatavotu izdrukas, izmanto arī [latvija.lv](http://latvija.lv) pakalpojumus.

Bibliotēkas lietotāji lasa gan detektīvus, gan psiholoģiskos trillerus, interesē arī romantiskā un piedzīvojumu literatūra, kā arī grāmatas par vēsturi. Katram lasītājam ir savī iecienītākie autori, tā teikt, no Dainas Avotiņas līdz Dacei Judīnai, Robertam Galbraitam vai Džodžo Mojai. No preses izdevumiem iecienīti ir žurnāli "Klubs", "100 labi padomi", "Ievas Stāsti", "Praktiskais Latvietis".

## Kuri vecumposma bibliotēkas apmeklētāji ir aktīvāki grāmatu lasītāji – bērni un jaunieši vai arī seniori? Grāmatu piedāvājums ir pietiekams?

– Bibliotēku apmeklē dažāda vecuma cilvēki, kādu konkrētu

vecumposmu grūti izcelt. Varbūt vienīgi zēli, kas pusaudži retāk apmeklē bibliotēku. Iespējams, viņiem grāmatu lasīšana šķiet par garlaicīgu nodarbi. Tālrunos vai datoros ir pieejama isāka informācija, ko var ātrāk izlasīt nekā grāmatu.

Grāmatu piedāvājums ir pietiekams, bet, kā saka, vienmēr var vēlēties vairāk. Ikreiz prēcājos, kad varu papildināt grāmatu klāstu ar jaunām grāmatām. Esmu ievērojuši, ka lasītāji labprāt izvēlas grāmatas jaunos, spožos vākos, bet tās grāmatas, kuras jau laika gaitā ir mazliet apbružātas, paliek ilgāk plauktos.

## Vai piedalāties "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā", organizējot noslēguma pasākumu?

– Bibliotēka "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" piedalās katru gadu – turpinām iepriekšējās bibliotēkas vadītājas aizsāktās tradīcijas. Ļoti laba sadarbība ir ar Vectilžas pirmsskolas grupiņas audzinātājiem un bērniem, kuri ir čakli grāmatu lasītāji. Ir arī noslēguma pasākums, kura laikā tiek pasniegtas balviņas visiem "Bērnu žūrijas" dalībniekiem.

## Ar ko labprāt nodarbojaties ārpus darba laika?

– Mijākā nodarbošanās jau kopš bērnības – grāmatu lasīšana. Vienmēr esmu ļoti daudz lasījusi – sākot ar pasakām bērniem, līdz detektīviem tagad. Interesē lielākoties izklaides literatūra, jo pēc darba, kur jāstāpās ar cilvēku problēmām, gribas ko vieglāku. Vēl brīvajā laikā dejuju Vectilžas sporta un atpūtas centra deju kopā "Viola". Mēģinājumi notiek reizi nedēļā, braucam dejojot arī uz kaimiņu pagastiem. Kolektīvā esam kundzes gados, kurām patīk dejoj.

Foto - no personīgā arhīva

Avots: Vaduguns

Datums: 06-02-2024

# Populārāko vidū – lasāmviela par Balviem

Ziema pamazām izplīn, jau tuvojas pavasaris, kad cilvēkiem mainās noskaņojums un darbu klāsts, taču aktīvo grāmatu lasītāju loks pārāk nesarūk. Varbūt mainās izlasīto grāmatu skaits, taču vēlme izvēlēties un iepazīt interesantu lasāmvielu daudzum ir neatņemama dzīves daļa visu gadu. Tam noder arī informācijas daudzveidība un pakalpojumu klāsts. "Vaduguns" uzklusēja Balvu Centrālās bibliotēkas pieaugušo abonementa vecākās bibliotekāres SVETLANAS KIRILLOVAS stāstīto.

Svetlana lasītājus raksturo kā ziņošu un informētus cilvēkus, kuri seko līdz grāmatu jaunumiem, viņi zina, ko izvēlēties un lasa arī citi un, protams, izmanto pieaugušo grāmatu abonementa pakalpojumus un jauninājumus. Nav jāuztraucas, ja dotajā brīdī nav pieejama konkrētā grāmata. Uz kādu laiku var veidoties rinda, ja izdevums ir populārs un to vēlas lasīt vairāki cilvēki, taču pēc laika bibliotēka dos ziņu, ka lasāmviela jau var saņemt. Daudzi labprāt izmanto grāmatu katalogu bibliotēkas mājaslapā, kur atrodami pilnīgi visu grāmatu nosaukumi, ieskaitot arī novada pagastu krājumus. Fondos var atrast arī pavisam retus izdevumus.

Grāmatu saņemšanas pakalpojumu klāstā ir veids, kad lasāmvielu uz mājām piegādā arī pašas bibliotekāres. To dažkārt Balvos izmanto gados vecāki cilvēki, ja viņiem nav iespējams palūgt atnest grāmatas kādam radniekam vai draugam.



**Vecākās bibliotekāres darba ikdiena.** Svetlana ar interesi uzklausa katru lasītāju vēlmi un cenšas atrast viņam noderīgu lasāmvielu. Viņa pati nesēn izlasījusi psiholoģisku trilleri "Mīlais bērns", ko raksturo kā ļoti interesantu asa sižeta un nervus kutinošu grāmata.



**Vērtīga lasāmviela.** Vieni no pieprasītākajiem Centrālajā bibliotēkā Balvos ir autore Ingūnas Baueres romāni, kas vēsta par Latvijas valsts vēsturi un kultūrā nozīmīgām sievietēm. Lai kādi būtu un ar ko lepotos vīri, viņu popularitāte un darbība nez vai būtu tik cildena un panākumiem bagāta, ja blakus neatrastos *klusējošās* varones – sievas. Tās, kuras dažkārt ar mieru palikt savas ģimenes ēnā, taču aktīvi darbojas gan pašas, gan atbalsta savējos, lai viņi ceļtu sabiedrību, tautu, visu valsti. Atkārtoti izdoti Ingūnas Baueres romāni "Lizete, dzejniekam lemtā", "Skolas Lize", "Ede, Pumpura sieva", "Piepied, Karoline!" un "Marta, mana Andromeda". Balvu Centrālās bibliotēkas plauktā ir pieejami visi šīs autore darbi.



**Brīnumu galds un atvilktnes.** Svetlana šādi raksturo galda, uz kura saliktas prāvas grāmatu kaudzītes. Tās ir konkrētiem lasītājiem sameklētās un rezervētās grāmatas, kas kuru katru brīdī aizceļos pie viņiem. "Visi šie lasītāji ir sazvaniņi un mēs viņus gaidām," stāsta Svetlana. Protams, grāmatas var saņemt arī citādāk, izmantojot pakomātu. To izmanto lasītāji, kuriem ērtāk atnākt vai atbraukt ārpus bibliotēkas darba laika.



**Gada lasītāko grāmatu tops.** Iepazīstoties ar šādu katalogu, var uzzināt, kādas bijušas vislasītākās grāmatas Balvu Centrālajā bibliotēkā 2023.gadā. *Topa* augšgalā ar 19 lasījumiem ir "Es gribēju vēlreiz redzēt jūru" un "Leikdžordžas slepkava", tai seko "Sievietes, kuras nepiedod". Katalogu veidojušas pašas darbinieces. Autors Gundaris Kravalis ("Es gribēju vēlreiz redzēt jūru") kādu laiku ir strādājis Balvos, grāmatā var atpazīt šīs puses cilvēkus, acimredzot tādēļ šī grāmata ir jo saistošāka. Darbs ir uz patīesiem notikumiem balstīts stāsts par kāda vīra izlaušanos no galējas bezcerības. Stāstam ir divas daļas. Stāsts "Latgale ir kolosāla" ir par piedzīvoto Balvos, apgūstot galdnieka arodu bezdarbniekiem paredzētos kursus. Lasītāko *topā* ir detektīvi, sadzīviski romāni, mīlas romāni. Lasītājiem, kuri neizmanto katalogu vai neseko līdzī jaunumiem, lasāmvielas izvēlei var noderēt darbinieku sarūpētais ikmēneša savatvotais iopirkto grāmatu saraksts, kā arī viņu ieteikumi.



**Pazīstams rokraksts.** Februāris ir rakstnieces un ilustratoras Margaritas Starastes jubilejas mēnesis. Viņai – 110. Autore zīmētos pasaku tēlus nevar sajaukt ar kāda cita autora rokrakstu. Šie pasaku tēli – kā Zīļuks, piparkūku vīriņš Kraukšķītis, zīmulis Sārtulis vai Liēdienu zaķēni – ir neaizmirstami.

## Svarīgs jautājums

**No kādām grāmatām bibliotēka atbrīvo savus grāmatu plauktus uz visiem laikiem?**

SVETLANA KIRILLOVA: – Vispiems norakstām stipri *nolasis* vai sabojātas eksemplārus, jo gadās, ka lasot ir uzlieta kafija, ir saplēstas lappuses un tamlīdzīgi. Ir nozaru literatūra vai kādas grāmatas, ko novērtējam kā neizmantotas. Tās sapakojam un nododam makulatūrā. Retumis kādu norakstīto daijliteratūru paņem kāds lasītājs, neskatoties uz tās izskatu. Mēs, protams, varam izvērtēt katru grāmata, kāds tai bijis pieprasījums, cik bieži tā ir lasīta. Ja jau desmit gadus neviens nav lasījis, tas varētu būt iemesls norakstīšanai. Taču tas nenozīmē, ka itin visas reti ņemtas grāmatas norakstām. Teiksim, arī latviešu tautasdziesmu kāds sējums ir retāk izmantots, bet tas nav iemesls norakstīšanai. Ir vērtības, ko nekad nenorakstīs un neizņems, kas vienmēr paliks tonda.

M.Sprudzānes teksts un foto

Avots: Vaduguns

Datums: 27-02-2024

# Sēklu un stādu apmaiņas punkta atklāšana

## LIEZĒRES PAGASTĀ

AGRITA NUSBAUMA-KOVAĻEVSKA

Atspīdot pirmajiem saules stariem un gaisa temperatūrai pakāpjoties līdz plus grādu atzīmei, rokas sniedzas pēc sēklu krājumiem un sākas sēšanas laiks, lai jau maijā dēstiņus varētu likt zemē.

Jau šajā piektdienā Liezēres pagasta bibliotēka sadarbībā ar Iju un Āri Vuskāniem aicina uz augu sēklu apmaiņas punkta atklāšanu.

— Aizvadītajā gadā veiksmīgi aizsākām brīnišķīgu tradīciju — atklājām sēklu un stādu apmaiņas punktu. 22. martā pulksten 11 tiksimies pirmo reizi šajā sezonā, lai turpinātu šo tradīciju, — iezīmē Dace Madalāne, bibliotēkas vadītāja. — Tā ir iespēja ne tikai iegūt un iemānīt sēklas, bet arī dalīties savā pieredzē. Vispirms, protams, atskatīsimies uz aizvadīto gadu. Dalīsimies savos pieredzes stāstos, kas izauga labi, kas ne tik veiksmīgi. Manuprāt, ir ļoti nozīmīgi dalīties arī neveiksmīgajos stāstos, jo tā mācāmies un nepieļaujam kļūdas. Domāju, ka ikviens, kurš jau aizvadītajā gadā iesaistījās, varēs dalīties savā pieredzē. Arī mana personīgā pieredze ir ļoti pozitīva. Protams, bija lietas, kas izdevās, tāpat kaut kas arī neizdevās. Tāpēc notiek šādas tikšanās,

lai mēs varētu mācīties. Noteikti pārspriedīsim arī nākotnes plānus. Protams, līdzī var ņemt pašu ievāktās sēklas, jau izaudzētos dēstiņus, lai veiktu apmaiņu. Domāju, ka vēlāk, kad jau aktīvi norisināsies sēšanas un stādīšanas darbi, varēsīm atkal mainīties ar stādīņiem, kuri palikuši pāri. Lai izaudzētu vienu stādu, darbs ir ieguldīts pamatīgs, ir žēl to izmest, labāk to kādam atdot vai iemānīt.

Sēklu un stādu apmaiņas punkti arvien aktīvāk tiek ierīkoti dažādos pagastos. Cilvēki ar interesi iesaistās un iegūst ne tikai dažādas sēklas un stādus, kas īpaši piemēroti mūsu klimatam, bet arī vērtīgu pieredzi.

— Cilvēkiem par šādu iespēju patiesi ir liela interese. Un tas nepavisam nav aktuāls tikai laukos dzīvojošajiem, — uzsver Dace. — Ija un Āris, arī dzīvojot Rīgā, ir raduši iespēju un Lucavsālā ierīkojuši dārziņu, kur tiek audzēti dārzeņi. Ir vērts uzklaustīt viņu stāstījumu, jo paši regulāri eksperimentē un izmēģina reālu pielietojumu dzīvē. Ļoti būtiski — ir jāatceras, kādā reģionā mēs dzīvojam. Rīgā ir krietni siltāks nekā pie mums, Liezērē. Pie mums pavasaris atnāk krietni vēlāk. Sēklas, ko iegādājāmies veikalos, ne vienmēr ir piemērotas mūsu reģionam, tāpēc citreiz nekas neizaug. Šādā veidā, mainoties ar pašu ievāktajām sēklām, ir lielāka iespējamība, ka



Bibliotēkā pieejama sēklu apmaiņas kaste, kurā katrs var ielikt savas sēklas un atrast sev nepieciešamās. Foto no bibliotēkas arhīva

viss izaugs, jo tās ir izmēģinātas un jau pieradinātas pie mūsu laikapstākļiem. Nav gan mums pašiem tik viegli ievākt arī sēklas, jo rudens atnāk ātrāk un tās nepaspēj nogatavoties.

Šis pasākums nepavisam nav vienkārša sēklu apmaiņa. Tai līdzīnāk pievienotā vērtība — pieredzes stāsti.

Dace Madalāne aicina: — Maz ir tādu cilvēku, kuriem nav pašiem sava dārziņa, kaut pāris vadziņu, tāpēc aicinu piektdien atnākt ikvienu, kuram interesē dārza darbi, kuri paši sēj un stāda vai kuri vēl tikai plāno šiem darbiem nodoties.

Ikviens gūs vērtīgu pieredzi un iedvesmu. Nav jāsatraucas, ja pašam šobrīd nav sēklu vai stādīņu, ko iemānīt. Ir kastīte, kurā katrs varēs sev ko atrast. Tāpat esmu domājusi arī par istabas puķu apmaiņu. Pavasarī nereti tās tiek pārstādītas, ir saauguši bērni, citas varbūt ir jau apnikušas, līdz ar to noteikti var mainīties arī ar istabas augiem un savā īpašumā iegūt pat kādu sen kārotu augu. Tāpat dažādas ziemcietes, dālijas, gladiolas — ir gana plašas iespējas, ar ko mainīties. Piektdien bibliotēkā gaidu ikvienu, lai atklātu sēklu apmaiņas punktu.

Avots: Stars

Datums: 19-03-2024

SARMĪTE FELDMANE,  
teksts un foto

Kupls interesentu pulks sanāca Cēsu bibliotēkā, lai būtu klāt Gunas Rukšānes jaunākās grāmatas "Tas nav nopietni!" atvēršanā. Tas ir otrais Gunas krājums, kurā viņa apkopojusi draugu, radu, paziņu stāstus, piedzīvotos jokus, starpgadījumus, pārpratumus, asprātības. Viņa prot dzīvot tvert viegli, nekrenkēties par to, ko nespēj ietekmēt, un saskatīt komiskumu tur, kur daudzi pat neredz.

Lai gan dzīvesbiedrs Jānis Rukšāns bieži atgādinājis, lai beidz rakstīt pektīnus un kā dārzniecē pabeidz grāmatu par hostām, pagūts arī tas. Izdevums, kurā nav nekādu joku, bet nopietni padomi hostu audzētājiem, ir tipogrāfijā. Taču "Tas nav nopietni" pie lasītājiem.

Autore uzsver, ka izdevumam ir daudzi līdzautori, tie, kuri stāstījuši savus stāstus. Astrīde Rozīte, kuras stāstītais arī ir grāmatā, autorei uzdāvināja bločiņu ar peonijām uz vāka, to katrs varēs pamanīt un Gunas klātbūtnē apdomāt, vai ir ar mieru ar stāstu iekļūt grāmatā.

"Latviešiem nav tāda humora kā, iespējams, citām tautām. Bet vai mums nav daudz garšīgu anekdotes, kurās pateikts tik trāpīgi, ka var tikai brīnīties," teica Guna un atklāja, ka viņas mīļākā grāmata aizvien ir "Trīs vīri laivā".  
Pirmā grāmata ar humora garšu

## Nopietnāk par nenopietno

"Pasmaidīsim", kā pastāsta autore, bijusi spontāna ideja. Vīram Jānim bija jubileja, un Guna aicinātajiem lūdza nedāvināt ziedus, bet atcerēties kādu stāstu, lai būtu liksma, patikama gaisotne. Bet viesībās visi, kā jau latvieši, sēdēja un klusēja. "Tad nolēmu - uzrakstīšu stāstus par Jāni. Par viņu man ir daudz. Un, kad viens izstāsta kādu piedzīvojumu, par ko smieklus grūti apvaldīt, tūlīt nākamais atceras savu. Tā kā latvieši prot par sevi pasmierties un citus sasmidzināt," stāsta autore. Jānis par to, ka abās Gunas joku grāmatās pieminēts, tik atmet ar roku, neesot iebildumu, lai jau sieva ķengājas, ja patīk. Te uzreiz, lai nerastos pārpratumi, jāatgādina Gunas vairākkārt uzsvērtais, ka abiem ir vienāda humora izjūta. Tie, kuri apsveica autori, dalījās ar kādu jaunu joku stāstu. Tie bija gan par karotītēm, tualetēm, kolhoza laikiem, aizmirstu zivi, noklausīti no bērnu mutes. Guna piefiksēja, gan jau noderēs. Lūk, viens.

Jaunā gada priekšvakars. Svētku galdam vajag karpu. Gādīgā saimiece aiziet uz "Rimi". Tur pēc zivīm liela rinda. Visi pērk lasi. Atlaides taču. Pienāk viņas rinda.  
- Lūdzu, karpu, tādu lielāku.  
- Kuru lasi?  
- Nē, karpu!  
- Lasi nepemsi?



◆NOPIETNA GAN. Guna Rukšāne grāmatā "Tas nav nopietni" aicina pasmierties par sevi un citiem, uztvert dzīvi caur humora un ironijas prizmu, pat ja amizanta neveiksme sākumā šķiet ļoti nopietna.

- Nē, karpu!  
- Paņem lasi!  
- Dodiet ar!

Vai šis gadījums būs Gunas nākamajā grāmatā, redzēsim, bet vēl jau jāizlasa "Tas nav nopietni".

Vislabāk pirmdien, 1.aprīlī. ☐

Avots: Druva

Datums: 28-03-2024

## Lasa grāmatas un zīmē

Krišjāņu bibliotēkā, kā atklāj bibliotēkas vadītāja Daiga Zelča, februāris veltīts rakstniecei un grāmatu ilustratorei Margaritai Stārasei. Bērni un jaunieši aktīvi piedalās zīmējumu konkursā, ilustrējot kādu no M.Stārases grāmatas teikumiem. Konkursā piedalās arī Tilžas pamatskolas 2.klase. Februāra beigās visi dalībnieki saņems pārsteiguma balviņas no Krišjāņu bibliotēkas. "Šomēnes nedaudz ieviesu izmaiņas bibliotēkas kārtībā. Bērnu stūrītī izvietāju spēles, puzzles un viegli kopjamas rotaļlietas, kā arī ir izveidota neliela informācijas siena un papildus plaukti atvēlēti dažādām aktualitātēm," stāsta D.Zelča. Pie sienas ir izveidots informācijas stends ar senajiem un mūsdienu mēnešu nosaukumiem, sava vieta atvēlēta arī ikmēneša jubilāriem un dažādām literārām izstādēm.



Foto - no personīgā arhīva

**Stūrītis bērniem.** Mazos lasītājus priecē dažādas spēles un rotaļlietas.

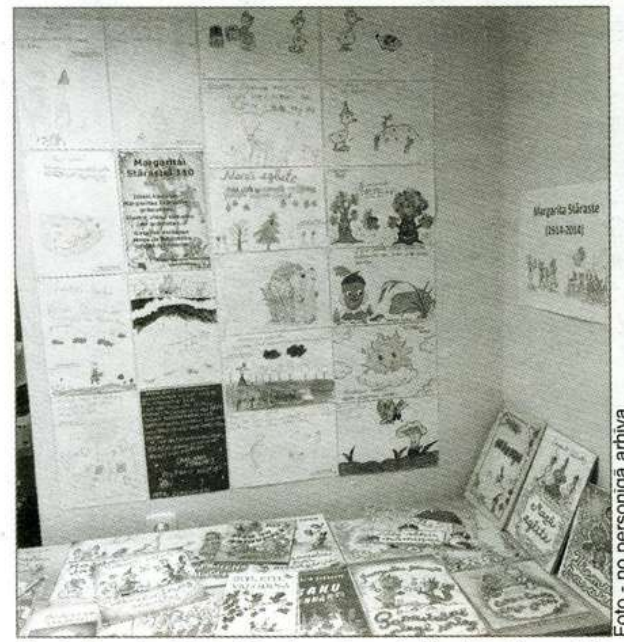


Foto - no personīgā arhīva

**Radošie darbiņi.** Bērni un jaunieši aktīvi iesaistās zīmējumu konkursā.

Avots: Vaduguns

Datums: 27-02-2024



**Intriga.** Līga Bule katru gadu izstādei izdomā citu tēmu. Atklājot intrigu, kas darāms līdz nākamā gada pilsētas dzimšanas dienai, viņa pavēstīja, ka mākslinieku uzdevums būs radīt ne tikai pašiem, bet jāatrod arī draugs, ar ko radīt kopā darbu vai darbus: "Tas nozīmē, ka būs meistars un māceklis, vai arī otrādi."

Edgars Gabranovs

**Šonedēļ Balvu Centrālajā bibliotēkā atklāja nu jau desmito tradicionālo Balvu Mākslas skolas radošā kolektīva izstādi "Kopā", kuru ikviens interesents var apskatīt līdz 28.martam. "Tā ir dāvana Balvu pilsētas dzimšanas dienā," uzsver mākslinieki.**

Interesanti, ka izstādi atklāja ar pārsteigumu, jo, kā jokoja Balvu pilsētas logo autore, izstādes kuratore Līga Bule, klātesošajiem viņa dāvina Aldi Prancānu. Un patiesi Viļakas Mūzikas un mākslas skolas direktors, smaidu un aplausu pavadīts, dāvāja muzikālu priekšnesumu. Arī bibliotēkas direktore Ruta Cibule atklāja, ka viņai ir priecīga un piepildīta diena, jo 7.februāra rīta pusē pirmais stāvs bija *piebiris* pilns ar četrgadīgiem *cālēniem*, kuri sajūsmā uzzināja, ka Balvos ir vilks, ka par vilkiem ir grāmata un ar vilku var spēlēt spēles: "Koridora otrajā galā šobrīd notiek nodarbības nu jau lielākiem *cālēniem* par drošu interneta vidi, bet šeit esam paši savā priekā, paši savā pārsteigumā. Jūs taču atceraties, – ja iepriekšējo gadu izstādēs bija izvirzītas īpašas tēmas, tad šogad – brīvā izpausme. Izstādi, kā ista krustmāte, jau esmu *patirgojusi* tālāk, bet pagaidām nečukstēšu – kam. Mans mīļākais mirklis ir katru rītu, atnākot uz darbu un atverot zāli, ar katru no jums sasveicināties." Direktore, māksliniekiem dāvinot kabaču kompotu ar upenēm, smaidot paskaidroja, ka tas ir labākais veids, lai pagrabi nepaliek neizēsti. Savukārt, dāvinot krāšņu putekļu slotiņu Balvu Mākslas skolas direktorei Elitai Teilānei, R.Cibule norādīja, ka tā paredzēta birokrātijas putekļu notraukšanai no sevis un kolektīva.

E.Teilāne atklāja, ka vienmēr gaida izstāžu atklāšanas brīžus: "Lai cik dažādi mēs esam, spējam gan satilpt vienā zālē, gan vienoties vienā izstādē. Šodien ir sajūsmas izteikšana, pirmkārt, krustmātei Rutai. Otrkārt, Līgai – cik tu esi kolosāla! Tu vienmēr inteligēnti un skaisti atgādini, ka, tuvojoties izstādei, ir jānodod darbiņi." L.Bule atgādināja, ka tā nav viņas personalizstāde, bet visa mākslas skolas kolektīva radošais kopdarbs. Balvu pilsētas dzimšanas dienas priekšvakarā taujāta, kādi ir balvenieši, Līga zināja teikt, ka esam viesmīlīgi, labsirdīgi, ar plaši atvērtu sirdi. Dzimšanas dienā viņa visiem novēl veselību un radošu prieku. Arī mākslas skolas direktore ir pārliecināta, ka balvenieši ir sirsniņi un aktīvi: "Viņi saprot, ka paši ir atbildīgi par to, kā dzīvo. Manis zīmētie Laimes lāči arī uz to norāda, ka nav jāgaida Laimes lācis. Katrs pats sev esam Laimes lācis!" E.Teilānes vēlējums: "Lai ir daudz iedzīvotāju un liela dzimstība! Lai ir daudz darbvietu un pa pilsētas ielām pārvietojas celtniecības tehnika un visur kaut ko ceļ!" Jāpiebilst, R.Cibules balveniešu raksturojums ir īss un kodolīgs: "Lepni par savu pilsētu."

Avots: Vaduguns

Datums: 09-02-2014